

**ผลของกลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด
ต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
The Effects of Metacognitive Strategies Supplemented With Mind Map
Technique on Essay Writing Ability of Prathomsuksa 6 Students**

นิตยาพร สว่างวงศ์ | Nittayahpon Sawangwong¹

จุฬามาศ จันทรศรีสุคต | Julamas Jansrisukot²

สุภัทรา วันเพ็ญ | Supatra Wanpen³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท 16101 ปีการศึกษา 2562 จากโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดเลย จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด จำนวน 10 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ แบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระและการทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.78 คิดเป็นร้อยละ 53.90 และหลังเรียนเท่ากับ 17.15 คิดเป็นร้อยละ 85.75 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 80 และมีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ, เทคนิคแผนผังความคิด, ความสามารถในการเขียนเรียงความ

¹ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Abstract

The research objectives were to study and compare an essay writing ability of prathomsuksa 6 students by using metacognitive strategies supplemented with mind map technique between pre-test and post-test. The sample consisted of 23 prathomsuksa 6 students who were studying Thai subject (TH 16101) of the academic year 2019, at a school which located in Loei province. They were selected by cluster random sampling. The research instruments were 1) 10 lesson plans using metacognitive strategies supplemented with mind map technique and, 2) an essay writing test. The data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, t-test for dependent samples, and one sample t-test.

The research results reveal that 1) the students who studied by using metacognitive strategies supplemented with mind map technique got the pre-test mean scores of an essay writing ability or 10.78 or 53.90% and the post-test mean scores or 17.15 or 85.75% which was higher than 80%, and the post-test mean scores was higher than the pre-test.

Keywords: Metacognitive Strategies Supplemented, Mind Map Technique, Essay Writing Ability

ความเป็นมาของปัญหา

การเขียนเรียงความเป็นการเขียนชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญและน่าสนใจในปัจจุบัน เพราะการเขียนเรียงความเป็นการเขียนที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระและความคิดสร้างสรรค์มีรูปแบบชัดเจน มีข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และมีการใช้สำนวนภาษาสละสลวยสอดคล้องต่อเนื่องกันตลอดทั้งเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจพร้อมกับได้รับความรู้และแง่คิดที่มีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังที่ กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2554) กล่าวว่า การเขียนเรียงความเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้เขียนต้องมีภูมิความรู้ในเรื่องที่จะเขียนและเขียนตามรูปแบบที่กำหนดไว้ เพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านรู้เรื่องราวตามที่ผู้เขียนต้องการ การเขียนเรียงความนั้นต้องบรรจุความรู้ ความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่ตนมีอยู่เสนอต่อผู้อ่าน การเขียนเรียงความจึงเป็นสมรรถภาพหนึ่งที่สามารถฝึกนักเรียนให้รู้จักถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนให้คนอื่นรู้ การเขียนเรียงความมีจุดมุ่งหมายเพื่อติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

การเขียนเรียงความเป็นงานเขียนที่ได้รับการยอมรับในเชิงวิชาการ และใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ต่อผู้อ่าน โดยกำหนดไว้ในแผนนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2561 นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2561 นโยบายที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ แนวทาง 2.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ตาม ช่วงวัย และตัวชี้วัดความสำเร็จระบุไว้ว่าร้อยละ 100 ของผู้เรียนมีทักษะการอ่าน การเขียน ผ่านเกณฑ์ตามช่วงวัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 อ่านคล่อง เขียนคล่อง ซึ่งการเขียนคล่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำหนดให้มีการเขียนเรียงความ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) นอกจากนี้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดไว้ให้มีการเขียนเรียงความอยู่ทุกระดับช่วงชั้น

ปัญหาการเขียนเรียงความในปัจจุบันพบว่า นักเรียนหลายคนเขียนเรียงความไม่เป็น ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ เรียงความที่เขียนขาดความน่าสนใจไม่สามารถจูงใจผู้อ่านได้ นักเรียนเขียนเรียงความไม่ถูกต้องตามรูปแบบ การเขียนใช้ภาษาการเขียนไม่ถูกต้อง เขียนส่วนที่เป็นคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปไม่ถูกต้อง นักเรียนขาดทักษะด้านการเขียน ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ความคิดไปสู่งานเขียนได้ ครูไม่มีเทคนิควิธีสอนที่ส่งเสริมด้านการเขียนและเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขาดวิธีการช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิดฝึกเขียนและไม่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเขียน (ศุภักษรจิรพัฒน์ สมรักษ์, 2557) ซึ่งทำให้ผลการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของผู้สอน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนเรื่องการเขียนเรียงความ นอกจากนี้ ลักษณะรีย รัตน์วร (2551) กล่าวว่า ครูควรจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้กิจกรรมฝึกทักษะการคิดร่วมกับการเรียนรู้ และใช้สื่อที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ความเข้าใจในกลยุทธ์การเขียน อีกทั้งเน้นให้ผู้เรียนตระหนักรู้ถึงกระบวนการคิดของตนเอง สามารถวางแผนควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลงานของตนเองได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า กลวิธีเมตาคอกนิทีฟตามแนวคิดของโอโมลเลย์ และชาโมท์ (O'Malley & Chamot, 1990) เป็นกลวิธีที่ทำให้นักเรียนมีกลวิธีการควบคุมและประเมินตนเองในการพัฒนาทักษะการเขียน ซึ่งกลวิธีเมตาคอกนิทีฟเป็นการคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ การตระหนักในการใช้ความรู้ ความคิดของตนเองในกระบวนการเขียน มีการวางแผนภาระงาน การจัดระเบียบ การกำหนดจุดมุ่งหมาย ประเด็นหลักหรือความคิดหลักของงานที่จะต้องจัดลำดับความคิดในการเขียน การคิดกลวิธีเขียนสำหรับงานแต่ละชิ้น การมุ่งประเด็นความสนใจในเรื่องที่ทำ การกำหนดโครงสร้างของงานเขียน การกำหนดขอบเขตการดำเนินเรื่อง การจัดหาข้อมูล การเลือกประเด็นความสนใจ การตัดสินใจล่วงหน้าที่จะเลือกมุ่งความสนใจไปยังเรื่องที่จะเขียน การจัดการตนเองในการเขียน การเข้าใจถึงสภาพต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ตนเองเรียนได้ดี เช่น การควบคุมการใช้ภาษาของตนเอง การรู้จักกลวิธีในการเขียน รวมทั้งมีการกำกับตนเองในขณะที่เขียนและการประเมินความสำเร็จของกิจกรรมจากผลงานการเขียน กลวิธีเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเตรียมและวางแผนการเรียนรู้การเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเตรียมและวางแผนการเรียนรู้นั้นจะต้องมีการจัดระบบและเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันให้ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคผังความคิดมาช่วยในการจัดระบบและเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยใช้คำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ และการใช้เทคนิคผังความคิดในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ จะทำให้การจัดระเบียบความคิดในสมองเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุม และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น

วิธีพัฒนาการเขียนเรียงความนั้นมีหลากหลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาได้ดี คือ กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เนื่องจาก พาสนา จุลรัตน์ (2556) ได้กล่าวว่า เมตาคอกนิทีฟมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้เพราะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียน (learn how to learn) และเรียนรู้วิธีการคิด (learn how to think) เมตาคอกนิทีฟสามารถพัฒนาได้ เรียนรู้ได้ ดังนั้นผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาเมตาคอกนิทีฟ โดยครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการควบคุมการรู้คิดของตน ในการพัฒนาเมตาคอกนิทีฟจะต้องอาศัยขั้นตอนหรือกระบวนการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่เรียกว่า “กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive Strategies)” ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถใช้กำกับจัดการ วางแผน ตรวจสอบ และประเมินกิจกรรมทางปัญญาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2553) ที่กล่าวว่า กลวิธีเมตาคอกนิทีฟนั้น เป็นวิธีการควบคุมการรู้คิดของตนเอง คือ การรู้ตัวถึงความคิดของตนเองในการกระทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประเมินการคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเอง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสุรสิทธิ์ จันทร์แสงศรี (2557) พบว่า การใช้กลวิธี การคิดไตร่ตรองและยุทธศาสตร์เมตาคอกนิทีฟช่วยให้นักเรียนมีการวางแผนในการเขียน มีการกำกับตรวจสอบติดตามในสิ่งที่นักเรียนเขียน ทำให้การเขียนภาษาอังกฤษและการเรียนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่อย่างไร ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรียงความต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทย ท 16101 ปีการศึกษา 2562 จากโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดเลย จำนวน 23 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้กลวิธี เมตาคอกนิทีฟ ตามแนวคิดของโอโมลเลย์และชาโมท์ (O'Malley & Chamot, 1990) เสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ของโทนี บูซาน โดยมีขั้นตอน 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นการวางแผน 2) ขั้นการมุ่งประเด็นความสนใจ 3) ขั้นการเลือกประเด็นความสนใจ 4) ขั้นการจัดการตนเอง 5) ขั้นการตรวจสอบและดูแลตนเอง 6) ขั้นการประเมินตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง แผนปฐมนิเทศและทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 30 ชั่วโมง มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 4.52-4.71

2.2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ แบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2561) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบความสามารถในการเขียนเรียงความทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี เมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด จำนวน 10 แผน จากนั้นทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระและวิเคราะห์ข้อมูลเทียบกับเกณฑ์ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ด้วยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิดกับเกณฑ์ร้อยละ 80

จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ร้อยละ 80 (คะแนนเต็ม 20)	t
23	17.15	1.13	16	4.87**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความ หลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 17.15 คิดเป็นร้อยละ 85.75 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้วยสถิติทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test) ปรากฏว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรม การเรียนรู้การเขียนเรียงความโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	23	10.78	2.08	20.04**
หลังเรียน	23	17.15	1.13	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 10.78 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 17.15 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.15 คิดเป็นร้อยละ 85.75 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งไม่น้อยกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละ 10.78 คิดเป็นร้อยละ 53.90 คะแนน เฉลี่ยจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และมีคะแนนความสามารถในการเขียนเรียงความหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.15 คิดเป็นร้อยละ 85.75 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ช่วยให้นักเรียนได้ตระหนักในการใช้ความรู้ความคิดของตนเองในกระบวนการเขียน โดยผู้เรียนจะมีการระดมสมองวางแผน การเขียนเรียงความร่วมกัน เพื่อกำหนดคำสำคัญ ประเด็นหลักที่จะเขียนเรียงความในครั้งนี้ การมุ่งประเด็นความสนใจในเรื่องที่จะเขียนโดยไม่สนใจสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนโครงร่างการเขียนเรียงความ

เชื่อมโยงความคิด จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเนื้อหา เหตุการณ์ ประเด็นสำคัญที่กำหนดไว้ ได้ตามองค์ประกอบการเขียนเรียงความ คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชญสุกานต์ ทองอนันต์วงศ์ (2554) ได้พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการด้วยการผสมผสานทฤษฎีประมวลสารสนเทศ และกลวิธีเมตาคอกนิทีฟ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2554 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของภัทรวดี สุวรรณดี (2559) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 35 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะ การอ่านต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

นอกจากจะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความแล้ว ผู้วิจัยยังได้เสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ซึ่งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแนวทางในการเขียน ทำให้ลำดับเรื่องได้ดีและเรียงร้อยต่อกันไปตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีเหตุผล ทำให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิดและจินตนาการของตนเองออกมาในรูปแบบของแผนผังความคิด มีการถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงกระดาษโดยใช้ภาพ สี เส้น และการเชื่อมโยง แทนการจดย่อแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถเขียนเรียงความได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี คำฝึกฝน (2550) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้ใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความ มีความสามารถในการเขียนเรียงความก่อนเรียน และหลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ เกศมณี คันธภูมิ (2550) ได้ศึกษาค้นคว้าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความ ด้วยกลุ่มร่วมมือโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความด้วยกลุ่มร่วมมือโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความพึงพอใจของนักเรียน ผลปรากฏว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรียงความด้วยกลุ่มร่วมมือ โดยใช้แผนผังความคิดมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.67/83.65 มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6839 และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ในการสอนเขียนแผนที่ความคิด การเรียงลำดับความคิดเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความคิด ดังนั้นครูควรสอนให้นักเรียนคิดตามลำดับขั้นตอน

1.2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด การเขียนต้องใช้เวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมาก ควรมีการปรับและยืดหยุ่นเวลาให้มีความเหมาะสม เช่นสามารถทำเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน หรือนำกลับไปทำเพิ่มเติมที่บ้าน

1.3. ในขั้นการมุ่งประเด็นความสนใจ ครูควรกำหนดขอบเขตเนื้อหา เพื่อที่นักเรียนจะไม่เขียนนอกประเด็นหลัก หรือคำสำคัญที่กำหนดไว้

1.4. ในขั้นการประเมินตนเอง ครูควรแจ้งผลการตรวจผลงานให้นักเรียนทราบโดยเร็ว เพื่อให้ นักเรียนทราบผลสำเร็จและข้อบกพร่องของตนเอง เป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟ เสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดของตนเอง สามารถควบคุมความคิด ตลอดจนการประเมินวางแผนและจัดระบบการคิดของตนเองได้ ดังนั้น ควรมีการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟร่วมกับการเรียนการสอนในการพัฒนาความสามารถทักษะการอ่านและการเขียนควบคู่กัน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกเขียนเรื่องและสรุปเรื่องจากบทอ่าน

2.2. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด ใช้กลวิธีการดึงดูดความสนใจสู่การเรียนรู้ โดยครูมีการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยรูปภาพ เกม วิดีทัศน์ วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งสื่อเหล่านี้ช่วยกระตุ้นความรู้เดิมและความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี ดังนั้น ควรมีการศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยเทคนิคแผนผังความคิด

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองเทพ เคลือบพณิชกุล. (2554). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เกศมณี คันธภูมิ. (2550). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการเขียนเรียงความด้วยความร่วมมือโดยใช้แผนผังความคิดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษา มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตินา แฉมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พาสนา จุลรัตน์. (2556). **เมตาคอกนิชันกับการเรียนรู้**. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 14(1), 15.
- พิชญสุกานต์ ทองอนันต์วงศ์. (2554). **พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษ แบบเน้นกระบวนการด้วยการผสมผสานทฤษฎีประมวลสารสนเทศ และกลวิธีเมตาคอกนิชัน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ภัทรวดี สุวรรณดี. (2559). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิทีฟเสริมด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ลักษณารีย์ รัตนวร. (2551). **ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นผังความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศุภักษรจิรพัฒน์ สมรักษ์. (2557). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความด้วยแผนที่ความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สุภาวดี คำฝึกฝน. (2550). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรสีห์ จันทน์แสงศรี. (2557). *การพัฒนารูปแบบการสอนเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการคิด ไตร่ตรองและ ยุทธศาสตร์เมตาคognition สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาษาอังกฤษ

- O'Malley, M. J, & Chamot, A. U. (1990). *Learning strategies in second language acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.